

Texten är automatiskt genererad. Vi har i nuläget endast möjlighet att erbjuda transkriberingar i obearbetad form.

I februari i år invaderade Ryssland Ukraina och världsläget förändrades drastiskt. Helt plötsligt blev frågan om Sveriges försvar och Sveriges beredskap aktuellare än någonsin. Vilken beredskap har vi egentligen? I det här avsnittet har vi samlat in frågor från Landsbygdsnätverkets, medlemmar och er lyssnare på just ämnet beredskap. Dagens gäst är ingen mindre än landsbygdsminister Anna-Caren Säterberg, Och hon ska bland annat få svara på hur hon ser på beredskapen i våra landsbygder och vilka planer som finns för att förstärka den. Jag vill också ta reda på hur regeringen arbetar för att underlätta och främjacobivsamhällets, näringslivets och myndigheternas arbete för en stärkt beredskap i Sveriges landsbygd.

Du lyssnar på podden Landet med mig, Håkan Montelius och det här är en podd från Landsbygdsnätverket. Jamen hej och välkommentill den podden Landet där vi i det här avsnittet ska prata beredskap i landsbygd och det här ett lite speciellt avsnitt eftersom det den här gången är era frågor som vi lyfter till vår gäst idag som är ingen mindre än landsbygdsminister. Anna-Caren Säterberg, Socialdemokraterna. Välkommen hit!

Tack så jättemycket. Och tack för att du tog dig tid. Jag förstår att det är ganska bråda dagar i regeringen just nu. Det har varit bråda dagarsedan vi tillträdde i slutet av november. Då tillträdde vi i en pandemi och sedan kommer Rysslands oförklarliga attack mot Ukraina, vilket också har förändrat regeringens arbetssätt, naturligtvis och även här på mitt departement. För här handlar det ju om beredskap. Regeringen har ju redan hunnit genomföra en del krisberedskap på åtgärder och vi kommer säkert att återkomma till det lite längre fram här i podden. Men till att börja med, hur mycket präglas för att säga det vanliga landsbygdspolitik, arbetet och ditt jobb? Av det som händer i Ukraina just nu. Men det är mycket. Det handlarbåde om att se till livsmedelsförsörjningen som vi hela tiden uppdatera oss med våra myndigheter. Det har funkad bra, men det handlar också om att planeraför

framtiden och de uppdrag vi har lämnat runt livsmedelsberedskap. Men det handlar också om att se de resurser vi har så att vi kan bryta de här osundaberoende vi har av insatsvaror från Ryssland eller från Saudiarabien och producera mer biodrivmedel här hemma och så vidare. Det har präglats jättemycket, men det är också en spännande utveckling.

Och vi har som sagt fått in flera ganska många frågor från medlemmarna i Landsbyggsnätverket och från poddens lyssnare. Vi kommer tyvärr inte kunna besvara alla, men vi ska göra vårt bästa för att vara så heltäckande som möjligt så att vi går rätt in på förstafrågan. Och egentligen flera frågor som handlar om just hur vi ska klara livsmedelsförsörjningen. Lantbrukarnas riksförbund, LRF, har ju larmat både om höga priser och brist på just insatsvaror som till exempel diesel, foder, kväve, gödsel och el. Och att det här kommer få konsekvenser för den svenska livsmedelsproduktionen. Och från en annan medlemsorganisation, civilförsvaret, så lyfter man behovet av en beredskap för just ökad lagerhållning. Vad finns det för planer för ökad lagerhållning av just lantbrukets insatsvaror? Men om vi säger redan 2020 så lägger regeringen en proposition om totalförsvaret. Där ingår både hur vi ska ha vår livsmedelsberedskap och där ingår ju naturligtvis också de insatsvaror som jordbruket behöver. För annars har vi ingen livsmedelsberedskap för livsmedel. Beredskapen består både av det vi producerar själva här hemma, men också att flödena och logistiken fungerar med andra länder som det gjorde under pandemin och vad vi gjorde då. Sedan den här propositionen beslutades 2020 att vi har gett lite olika uppdrag både till Jordbruksverket och till Livsmedelsverket för att helt enkelt göra analysen. Hur ser det ut? Hur ser en svensk beredskap ut i 2022? Tappning. För vi vet ju att vi monterade ner Sveriges tidigare på så många plan under 90-talet och nu behövs det byggas upp igen. Så där har myndigheterna fått i uppdrag helt enkelt att se över hur det här ska se ut. Nästa fråga från Lena Nyström, Göteborgs Uppfinnare förening. Och det är på samma tema. Hur ser planeringen ut för elförsörjning, bränsle till diesel, aggregat med mera för att livsmedelsproduktionen ska kunna säkerställas och

upprätthållas under en längre tid? Ja, det här eftersom totalförsvaret är flera olika departement naturligtvis och ministrar som är involverade i det här. Och då kan jag väl säga några saker. Från mitt perspektiv så är det ju. Att brytade beroende vi har är ju viktigt. Om vi pratardrivmedel så har vi redan i årets budget till exempel lagt in i i i klimatkrisen en biogas satsning så att jordbruket kan tadel och ställa om och i stället ha biogas. Vi har också lagt in en påse pengar i budgeten för att man ska kunna byta ut till mera klimatsmart arbetsmaskiner. Så det handlar både om att helt enkelt göra nya drivmedel. Och där kommer ju skogs och jordbruk vara enormt viktiga för att se till att vi får till de här biodrivmedel i Sverige. Men det handlar också om att säkerställa att vi har det drivmedel vi behöver just nu. Och bedömningen är väl fortfarande att nu svarar jag för andra ministrar att vi har tillgång. Men det är ju du säger också energi. Där är ju planen faktiskt att vi ska bygga ut enormt mycket mer kapacitet, därför att vi pratar om att vi behöver en fördubbling av kapaciteten. Och där kommer ju havs, vindkraften och utbyggnaden av vindkraften som går snabbast. Bara väldigt viktig. En annan fråga kopplat till beredskapen i jordbruket kommer från Inga-Lill Johansson från Halland. Hon undrar i händelse av krig. I Sverige har vi byggt upp någon organiserad verksamhet som ser till att jordbrukets djur har mat, vatten, gödsling och mjölkning osv. Och hur ser i så fall den beredskapen ut? När det gäller djurhållningen så är det ju djurhållningens ansvar att se till att djuren har vatten och mat. Så det ligger faktiskt just det på djurhållningen. Men men, ett samhälls kris, där är det ju det viktigaste med ett samhälls kris är att alla organisationer samarbetar, att myndigheterna, kommunerna, regionerna, att staten, näringslivet och att vi alla hjälps åt. Men just den som har själva ansvaret är djurhållningen i det fallet. Det finns ingen utarbetad beredskap i organisationer som Blå Stjärnan eller inom någon annan del av totalförsvaret för just de här bilarna. Just när det gäller. När det gäller djurhållningen så har Jordbruksverket till exempel ut med råd och rekommendationer hur man ska göra vid en kristill jordbrukarna. Där har vi i alla fall använt våra myndigheter till att ge den informationen som behövs. Flera frågor

handlar om hur regeringen arbetar för att främja nya, kompletterande och mindresårbara lösningar för livsmedelsproduktion. Och en sådan fråga kommer från Sofia Martin L Funk från agroforestry i Sverige. Och hon undrar Kan du se just agroforestry eller skogsbruk som ett tänkbart verktyg för att skapa en stabil inhemsk livsmedelsproduktion? Janne. Men jag kan se många, många sätt att skapa produktion. Jag tror att det viktigaste vi kan göra just nu är att vi helt enkelt låter myndigheterna göra om. Vi pratar beredskap att myndigheterna får göra analysen vad som är smartast, mest kostnadseffektivt bäst och som fungerar där hela samhället bidrar. Då får de komma fram till vilka olika metoder och vad som behöver göras för att skapa så att Sverige faktiskt har en beredskapsplan. Så är det ju faktiskt. Sverige ska ha tillgång. Medborgarna ska ha tillgång till mat och vatten i tre månader och där har ju myndigheterna uppgiften att göra den analysen hur det ska se ut.

Vi går över till frågor som mer handlar om beredskapen för att säkerställa infrastruktur och service i våra landsbygdsbor. Flera organisationer, till exempel Skärgårdens Riksförbund, Bybornas riksförbund och flera andra som undrar huruvida från regeringens sida kan ge civilsamhällets organisationer som redan finns och verkar i landsbygden i dag större möjlighet att vara med och stärka beredskapen. I en väldigt viktig och spännande fråga tycker jag. Om man lyssnar på debatten som har varit i Sverige just nu så verkar det som att det är landsbygden man vill vara på när det gäller kris.

Och varför kan man fundera på? Jo, därför att där finns tillgången både till mat förstås. Det finns tillgång till vatten och det finns tillgång till ved i skogen så att man faktiskt kan överleva. Men det finns ju också behov av och där på landsbygden där jag själv bor och där är ju civila organisationer. Och föreningslivet är ju en väldigt, väldigt stor del av samhället och driver mötesplatser och driver annat. Så de är ju enormt viktiga för att vi ska ha en beredskap i hela Sverige. Så ska ju också. Då ska vi ju involvera alla och då är naturligtvis föreningslivet enormt viktigt. Kommunerna har ju störst ansvar när det gäller sitt, sitt föreningsliv så att säga och stöd till det. Men vi har ju också Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som också har en uppdrags

ersättning till ideellaorganisationer och genomför utbildarutbildningar riktad till allmänheten. Så jag tror att alla de här tjänsterna som civilsamhället faktiskt bidrar till att förbättra och ett helt enkelt att se till att Sverige klarar av sina åtaganden så de är enormt viktiga. Men är det ett en resurs som bygger på ideellt engagemang eller finns det? Är det ett formaliserat ansvar som ligger på civilsamhället och de här frivilligorganisationerna? Som det ser ut just nu så har vi frivilliga också försvarsorganisation och de bidrar med utbildade frivilliga inom många områden och där sker finansiering via Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Och där tror jag att organisationerna den organisationen fick 110 miljoner kronor under 2022. Men vi kan också se när det händer kriser i kommuner eller annat, hur frivilliga och andra frivilliga organisationer också ställer upp och hjälper till på väldigt många sätt. Så jag tror att i den här analysen som ska göras om hur Sveriges krisberedskap ska se ut, där kommer också frivilligorganisationernas roll vara med och hur i så fall ifall det behövs stöd till det eller inte. Det kommer också ingå i den frågeställningen. Kan det bli så att frivilligorganisationerna, som inte ingår i totalförsvaret i dag får tydliga specifika uppdrag och ett specifikt ansvar? Jag tycker att den analysen påvisar det, därför att det måste vi också vara. Det är ju också beroende att de här frivilligorganisationerna finns kvar. De kanske inte är inskrivna på det sättet så att man kan veta exakt var de finns och exakt när. Men men, att alltid föreningslivet, det är ju liksom. Det visar justyrkan i ett samhälle. Och de kommer naturligtvis. Vi kan inte ha någon slags krisberedskap, näringsliv, föreningsliv, myndigheter och kommuner som samarbetar nationellt såklart. Från bygderna så lyfter man till exempel upp det här att man har ett etablerat nätverk med byggde gårdar och att det här kan fungera som trygghet, punkter, sambandscentral och osv. Mötesplatser. Hur ser du på att bygdegården och andra knutpunkter kan fungera som en beredskap resurs? Nej, men det såg vi också under pandemin. Där tillförde ju regeringen extra stöd just till samlingslokaler för att de skulle också fungera. Pandemin gjorde ju att de kanske inte hade lika många besökare eller lika

mångamänniskor. Där satsade ju regeringen också under 2007 102 miljoner kronor, varav 50 miljoner av det var förr på grund av pandemin. Därför att de föreningar driva samlingslokaler

är ju där. Det är så viktigt att vi samlas någonstans, att vi någonstans där informationen är där, där vi kan hjälpas åt så att hela den strukturen

med samlingslokaler på olika sätt som de ser ut i olika kommuner är ju enormt viktig.

Vi byter ämne. Per-Gunnar Wallgren från Böle gårdlyfter ämnet sårbarhet i telekommunikationer. Många hushåll och företag på landsbygden är ju i dag helt beroende av ett fungerande mobilnät för att kunna sköta vardags kommunikation, ärenden, affärer samt för att nå ett, ett, två. Han påpekar också att statens drifts krav på mobilnäten är väldigt lågt ställda och undrar därför vilka planer har staten för att säkra upp mobilnäten ur funktion vid stora och långa elavbrott så att medborgarna på landsbygden kan kommunicera och nå, framför allt efter två.

Det här är ju en superviktig fråga vad regeringen gör just nu och bygga ut

både mobilnät och bredbandsnät över hela Sverige. Vi har ju fortfarande vita fläckar och då när man ingen.

Så det handlar ju om det här är ju en sårbarhet i fråga och i totalförsvaret propositionen så handlar det ju både om den viktiga samhälls infrastruktur vi behöver samtidigt som jag har ansvaret för livsmedel och vatten. Men men, det här är ju också den frågan som också behöver lösas ut så att alla kan nås vid ett krisläge eller krisläge. Och samtidigt måste vi också se till där. Regeringen satsar väldigt, väldigt mycket pengar att bygga ut så att alla vita fläckarna i Sverige också har tillgång till ett säkert mobilnät och till ett bredbandsnät. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ställer som krav på oss medborgare att man ska klarasig i minst 72 timmar på egen hand, vid elavbrott eller vid större kriser, och att man då bland annat ska kunna ladda sin mobiltelefon. Men borde inte de här kraven också gälla för mobiloperatörerna? Men jag tänker så här att den här totalförsvaret propositionen ska ju ta fram alla sårbarheter och analysera dem. Och självklart måste det också komma in den mobila kommunikationen för den är

enormt viktigt och sedan vet vi också att vi kommer kunna använda P4 är ju vår. När man vill gå ut med ett viktigt meddelande, då är det ju P4 man ska lyssna på. Då måste man också i det här som en upp. Som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap rekommenderar ingår ju också att du ska ha en batteridriven radio. Men jag tänker att 2020 i totalförsvaret propositionen var den beslutad och nu har vi till 2025 på oss att ta fram vilka olika sårbarheter finns. Vad gör vi för analyser och vad behövs till för det också det civila försvaret? Så det här är ju enormt viktigt. Men som alltid. Det är ett standardsvar. Här kommer du få kritik för det. Men jag är stolt att du är viktig. Det finns ganska många saker som är viktiga var och en för sig. Jag håller med om det, så är det. Det är svårt att säga någonting annat.

Näst sista frågan handlar om just det som du nämnde precis om information och skydd från samhällets sida. Idag är det ju Sveriges Radios lokala P4 stationer som är i beredskap i kanaler i händelse av kris eller krig eller samhäll störning. Och vi har fått en fråga om du verkar någonting för att mer moderna metoder än P4 stationerna ska börja användas för just kris information? Eller är prestationerna det bästa systemet?

I Sveriges P4 är just nu vår beredskap. Kanal, SOS och P4 finns ju också i allmänhet och kan också ta det regionala ansvaret. Och det lokala ansvaret så att det är ju. Det är ett viktigt alternativ när vi ser både interna internet, störningar eller elavbrott eller annat. Det är just nu det alternativet vi har och jag vet inte vad man menar med mer moderna lösningar. Men men, det är klart, det är ju därför som jag också innan pratade om vikten av att byta ut eller bygga ut bredband överallt. Vikten av att det finns en fungerande mobiltelefoni. Det är ju också en del av det. Men P4 är vår beredskap och kanal därför att den funkar hos lokala och regionala redaktioner och funkar väldigt bra. Men till exempel kris kommunikation direkt via sms ut i människors mobiler. Är det något som ni har diskuterat? Det har vi ju redan provat. Det har vi ju haft en gång så det är en del. Med varierande framgång.

Men vi har provat och det är ju naturligtvis ett väldigt smidigt sätt att få ut information snabbt till väldigt, väldigt många och

därför kan man naturligtvis använda det, men också så att man alltid vet att om man lyssnar på P4 så vet man att då får du din information som kan vara längre än ett sms så att ingenting utesluter det andra. Men jag tror att det är bra att vi har en radiokanal som hela tiden kan informera om vad som händer.

Vilka är dina största farhågor om det här? Vad är det som vållar dig mest huvudbry när man tittar på just beredskapen och sårbarheten i det svenska samhället? Var har vi de? De svaga punkterna?

Men som vi ser just nu så fungerar till exempel livsmedelsförsörjningen därför att vi har logistik och handel. Ett flöde som fungerar. Men skulle de utmanas måste vi ha en starkare försörjningsförmåga. Och det var ju därför vi också tillsatte livsmedelsstrategi där vi vill se en ökad livsmedelsproduktion.

För att vi måste också kunna ha både insatsvaror som vi har pratat om innan, att vi liksom kan producera delar i Sverige. Och vi måste även se till att vi har ett starkt svenskt jordbruk. Men har vi ett starkt svenskt jordbruk och vi har mycket skog som vi kan använda i ett beredskapslager så har vi också goda förutsättningar. Men vi är inte där än och det är därför vi behöver göra den totala analysen. För vi måste också se till att Sveriges beredskapsfall det skulle gå så illa att det blir krig också klara av lagerhållning på olika sätt och annat. Så vi har. Vi har en liten bit kvar att göra, men som det ser ut nu så är livsmedelsförsörjningen god för vi är en del av en union där handelsflödena fungerar. Vi har bara en fråga kvar och det är egentligen en öppen fråga till dig om du har några önskemål här framöver. Vilka nätverk och samarbeten skulle du som landsbyggsminister vilja se mer av mellan organisationer, civilsamhälle och myndigheter för att bidra till en ökad beredskap och minskad sårbarhet i samhället? Det är ju faktiskt samtliga vi kommer behöva näringslivet. Vi kommer behöva föreningslivet. Vi kommer behöva våra myndigheter, vi kommer behöva kommunerna, vi kommer. Vi kommer alla ha ett väldigt stort ansvar i och medborgarna att du och jag faktiskt följer de rekommendationer som Myndigheten för skydd och beredskap har. Att vi ser till att vi också klarar några dagars själva och med vatten och mat och med en batteridrivna

radiooch annat så att hela samhället kommer att behövasluta upp runt Sveriges beredskap. Och det är välkanske det fina. Är det att vi gör det tillsammans? Vi vi håller ihop? Och är det någonting som man har märkt i de här pandemin eller i? Eller nu när Ryssland har försvarligt och invaderat Ukraina är att vi faktiskt Sverige går ihop och gör saker tillsammans. Det var sista frågan till dig, Anna-Caren Säterberg. Tack för att du var med i podden Landet och svarade på alla frågor från lyssnare och från nätverkets medlemmar. Vill man få mer av dig så kan man väl träffa dig på landsbyggs-riksdagen här lite senare i maj, eller hur? Jag kommer vara där absolut. Då får du ha det så bra tills dess. Och återigen, tack för att du var med i podden Landet. Tack så mycket. Och några andra som kommer befinna sig på landsbyggsriksdagen i Jönköping 21 till 22 maj. Här bara om några dagar. Det är vi på podden Landet. Så om du vill träffa oss som arbetar med podden, ställa frågor, höra mer hur vi arbetar och kanske komma med önskemål om vad vi ska ha med i podden i framtiden så är du varmt välkommen att träffa oss på Elmia under landsbyggsriksdagen. Redaktören för podden Landet heter Ingrid Whitelock och mitt namn är Håkan Montelius och det här är en podd från Landsbyggsnätverket.